

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Nr. 7

Rīgā 2013.gada 27.novembrī

Saeimas priekšsēdētājam
Solvitai Āboltiņai

Ministru prezidentam
Valdim Dombrovskim

Ļoti cienījamā Āboltiņas kundze!

Augsti godātais Dombrovskis kungs!

Saeima 2013.gada 6. un 7.novembrī pieņēma likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” un ar to saistītos likumus. Valsts budžeta, tai skaitā to pavadošo likumu izstrāde un pieņemšana ir viena no svarīgākajām Saeimas un Ministru kabineta mijiedarbības izpausmēm. Valsts budžeta pieņemšana ir nepieciešama valsts sekmīgai darbībai un tālākai attīstībai, it īpaši laikā, kad tiek veikta pāreja uz euro. Savlaicīga un sabalansēta valsts budžeta pieņemšana ir nepieciešama valsts tautsaimniecības attīstībai ilgtermiņā.

Līdz ar to, apzinoties valsts budžeta pieņemšanas nozīmību un izsludinot likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” un to pavadošos likumus, vienlaikus vēlos vērst Jūsu uzmanību uz vairāku nozaru pārstāvju iebildumiem par valsts budžeta likumu pavadošajiem likumiem.

2011.gada nogalē, izsludinot likumu „Par valsts budžetu 2012.gadam”, vienlaikus 2011.gada 29.decembra vēstulē vērsu Ministru prezidenta Valda Dombrovskis uzmanību un aicināju Ministru kabinetu rūpīgi izvērtēt pamatojumu katra likumprojekta iekļaušanai valsts budžeta likumprojektu pavadošo likumprojektu paketē, lai izvairītos no situācijas, ka ar valsts budžeta likumu saistīts likums tiktu atzīts par neatbilstošu Satversmei formālas procedūras neievērošanas dēļ. Jāatzīst, ka likumprojekta „Par valsts budžetu 2014.gadam” pieņemšanas procesā saskatāmas līdzīgas tendences.

Piemēram, kritiski vērtējama likuma „Grozījumi Elektronisko sakaru likumā” (Nr. 924/Lp11) pieņemšanas procedūra, kurā ar priekšlikumiem uz otro lasījumu būtiski izmainīta Azartspēļu un izložu likumā izveidotā azartspēļu organizēšanas sistēma. Saskaņā ar spēkā esošo regulējumu Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija veic azartspēļu un izložu organizētāju licencēšanu, uzraudzību un kontroli. Pretēji Elektronisko

sakaru likumā veiktajiem grozījumiem, Azartspēļu un izložu likumā nav paredzēta inspekcijas kompetence ierobežot piekļuvi interneta mājas lapas vietnēm personām, kuras azartspēļu organizēšanu veic bez noteiktā kārtībā iegūtas licences. Turklāt no minētā tiesiskā regulējuma var secināt, ka inspekcijas lēmuma piespiedu izpildi nodrošinās privātpersonas, kas rada pretrunas ar Administratīvā procesa likumā paredzēto sistēmu, saskaņā, ar kuru administratīvā akta piespiedu izpildes funkcija ir nodota ekskluzīvā valsts institūciju kompetencē.

No ietvertā regulējuma nav nepārprotami skaidrs, vai Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas izdots administratīvais akts ir izpildāms piespiedu kārtā jau ar tā spēkā stāšanās brīdi un, kurā brīdī inspekcija realizēs savu pienākumu rakstveidā brīdināt adresātu par piespiedu izpildi, brīdinājumā norādot izpildiestādi, piemērojamo piespiedu izpildes līdzekli un norādi, ka piespiedu izpildi veic uz adresāta rēķina. Nav šaubu, ka likumā nenodefinēti elektronisko sakaru komersanti nevar realizēt Administratīvā procesa likumā noteikto izpildiestādes funkciju. Līdz ar to minētās pretrunas būtu novēršamas ar grozījumiem Elektronisko sakaru likumā paredzētajos Ministru kabineta noteikumos, tādējādi nodrošinot Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas, kā izpildiestādes kompetenci uzraudzīt un kontrolēt izpildu darbības, tai skaitā regulējot jautājumu par piespiedu izpildes izmaksu piedziņu no administratīvā akta adresāta.

Attiecībā uz Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu (Nr.936/Lp11) no nozari pārstāvošajām asociācijām esmu saņēmis iebildumus, ka minētajā likumā ietvertais regulējums izstrādāts, neņemot vērā Saeimas Juridiskā biroja viedokli, Tieslietu ministrijas un nozares pārstāvju iebildumus. Tāpat arī iesniedzēji norādījuši, ka subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešana balstīta tikai uz Ekonomikas ministrijas izdarītajām aplēsēm, neveicot padziļinātus pētījumus par tā ekonomisko ietekmi. Iesniedzēji papildus minētajam norādījuši, ka nav izvērtēta nodokļa ietekme uz investīciju vidi Latvijā, kā arī Subsidētās elektroenerģijas likumā paredzētā tiesiskā regulējuma ietekme uz Latvijas starptautiskajām saistībām.

Likumprojekta izstrādes procesā ar tiesisko regulējumu sasniedzamais mērķis vērtējams kopsakarā ar samērīguma un tiesiskās paļāvības principiem. Nav apstrīdams, ka tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu, tomēr valstij šādā gadījumā jāievēro saprātīgs līdzsvars starp personas paļaušanos uz spēkā esošo tiesisko regulējumu un tām interesēm, kuru nodrošināšanai tiesiskais regulējums tiek mainīts. Tādējādi, lai nodokļa ieviešanai būtu leģitīms pamats, pirms tā ieviešanas bija nepieciešams izvērtējums par to vai subsidētās enerģijas nodokļa ieviešana ir samērīgs instruments elektroenerģijas tirgus problemātikas risināšanai. Elektroenerģijas tirgu ietekmējoša nodokļa ieviešanas, kā arī arī diferencētas nodokļa likmes noteikšanā nav pieļaujams rīkoties sasteigtīgi, uz klausāms nozares lietpratēju

viedoklis, pievēršot vērību arī stabila ārvalstu investīciju klimata nodrošināšanai un uzlabošanai Latvijā. Tāpat arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa ieviešana rūpīgi izvērtējama kopsakarā gan ar elektroenerģijas ražotāju iespējām turpmāk pildīt uzņemtās saistības, gan arī nodokļa ietekme uz elektroenerģijas un siltumenerģijas tarifiem, un uz tautsaimniecību kopumā. Turklāt arī nodokļa ieviešana vērtējama kopsakarā ar Latvijas starptautiskajām saistībām, tajā skaitā to, vai diferencēta nodokļa likme nav uzskatāma par ar iekšējo tirgu nesaderīgu atbalstu Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta pirmās daļas izpratnē.

Attiecībā uz likumu „Grozījumi Dabas resursu nodokļa likumā” (Nr. 923/Lp11) esmu saņēmis hidroenerģijas nozares pārstāvju iebildumus, ka pieņemtās izmaiņas attiecībā uz nodokļa piemērošanu elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā, kuras kopējā jauda ir mazāka par diviem megavatiem, nav pietiekami izsvērtas to pamatojumā, ir nesamērīgas un līdz ar to kritiski vērtējama šo izmaiņu ietekme uz nozares darbību. Iebildumos arī norādīts, ka papildus dabas resursu nodokļa piemērošanai minētās hidroelektrostācijas skars arī subsidētās elektroenerģijas nodokļa piemērošana.

Nemot vērā to, ka izmaiņas Dabas resursu nodokļa likumā tiek veiktas vienlaikus ar Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma regulējuma ieviešanu, būtu nepieciešams vērtēt vai tiek veidota samērīga regulējuma sistēma atjaunojamo energoresursu jomā.

Par likumu „Grozījumi likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu”” (Nr. 944/Lp11) esmu saņēmis iebildumus par norādīto grozījumu rezultātā radītām nelabvēlīgām sekām uzņēmējdarbības vides sekmīgai attīstībai. Vairāki likumprojekta izstrādes procesā iesaistītie nozares pārstāvji likumprojektu neatbalstīja, vienlaikus piedāvājot alternatīvus risinājumus, piemēram, valdes locekļiem un citām personām (arī padomes locekļiem, prokūristiem utt.), kas ieņem amatus, kas dod tiesības uz atlīdzību, bet to nesaņem un par kuriem nekur citur netiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, kā par darba ņēmējiem, ir pienākums veikt valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas no likumā noteiktā minimālā objekta.

Ar likumā ietverto regulējumu Labklājības ministrija iecerējusi novērst situāciju, ka personas, kas ieņem amatus kapitālsabiedrībās, kur tām netiek maksāta darba alga, vēlāk rada slogu valsts sociālās apdrošināšanas sistēmai. Tomēr līdztekus šim mērķim nav izvērtēta tiesiskā regulējuma atbilstība valsts attīstības pamatnostādņem, kas paredz valsts atbalstu uzņēmējdarbībai. Tāpat arī izstrādājot tiesisko regulējumu nav izvērtēts vai tas nerada juridiska rakstura pretrunas. Proti, gan Komerclikums, gan Darba likums skaidri nosaka valdes locekļu tiesības tikt nodarbinātiem bez darba līguma, uz cita civiltiesiska līguma pamata, savukārt ar grozījumiem paredzēts, ka valdes loceklis pie noteiktiem apstākļiem uzskatāms par darba ņēmēju likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” izpratnē.

Par likumu „Grozījumi Likumā par ostām” (Nr. 946/Lp11) esmu saņēmis iebildumus no ostu darbības un tranzītu saistīto nozaru pārstāvjiem. Iebildumi pausti par to, ka grozījumu rezultātā noteiktais maksājums ostu pārvaldēm par stratēģiskās publiskās infrastruktūras izmantošanu nesniedz skaidru priekšstatu, kādas darbības tas sevī ietver. Tāpat pausti iebildumi par minēto grozījumu ieviešanas termiņu norādot, ka šādu grozījumu ieviešana jau no 2014.gada 1.janvāra apdraud iepriekš uzņemto kredītsaistību izpildi un Eiropas Savienības līdzfinansētās infrastruktūras attīstību. Nozares pārstāvji arī norādījuši uz Satiksmes ministrijas piedāvāto alternatīvu, kas, cita starpā, ietvēra risinājumus, lai sniegtu ne mazākus ieņēmumus valsts budžetā, vienlaikus neradot šaubas par ietekmi uz Latvijas tranzīta koridora konkurētspēju, tai skaitā uz Latvijas dzelzceļu un autopārvadājumiem un kas vērsti uz investīcijām ostu attīstībai.

Vēršu uzmanību, ka minētā likumprojekta sagatavošanas ietvaros Ministru kabinetā Satiksmes ministrija skaidri un nepārprotami norādījusi, ka neatbalsta Ekonomikas ministrijas virzītā regulējuma ieviešanu, ņemot vērā sagaidāmo regulējuma negatīvo ietekmi uz pārvadājumu un tranzīta nozari. Līdz ar to būtu izvērtējama minēto grozījumu ietekme uz tautsaimniecību ilgtermiņā.

Kopumā vēlos uzvērt, ka valsts budžets kā saimnieciska rakstura politikas plānošanas dokuments ietver ne vien konkrētu izdevumu un ieņēmumu aprēķinu -- finanšu līdzekļu kopumu, bet arī pasākumu kopumu, kas paredz labumu pārdali un sadali starp sabiedrības grupām. Līdz ar to minētās darbības būtu veicamas tā, lai sabalansētu dažādās intereses, rastu kopsaucējus un pieņemtais regulējums, un tā pamatojums sabiedrībā radītu pārliecību, ka rasts atbilstošākais un racionālākais no iespējamajiem risinājumiem. Tas vairotu sabiedrības izpratni par pieņemtajiem lēmumiem, veicinātu uzņēmējdarbības un valsts attīstību un izaugsmi.

Cieņā,

Valsts prezidents

Andris Bērziņš